

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	\$11.00
Kanadoje	11.00
Kitur užsienyje	15.00
Metams prenumerata:	
Jungtinėse Valstijose	10.00
Pavienio egzempl. kaina	5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian daily in
Eastern States

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 176

★★★★

Richmond Hill 19, N. Y., Antradienis, Rugsėjo (Sept.) 11, 1956

★★★★

METAI 46-ti

KRISLAI

Zvėrys žmonių kailiuose.
Iš Vatikano ir Maskvos.
Nusiplauna rankas.
Skurdo jūra.
Kinijos komunistų klaida.
Rašo A. Bimba

Tai, kas šiandien dedasi mūsų šalies pietuose, purto visą pasaulį. Žmonės visur stebisi ir biauursi.

Pietiniai rasistai yra žvėrys žmonių kailiuose. Jie neturi jokios sąžinės. Jie nesiskaito su jokia dora.

Iš Sturgis, Ky., korespondentas rašo: rasistų gauja šaukia: "išskarkime juos visus (negrus) šianakt."

Iš Clinton, Tenn., korespondentas rašo: vienas policistas sako: "Mes šičia neturėsime taikos, kol negrų bus mokykloje. Tiksliai nebegyvas negras čia atsteigs ramybę."

Štai prie ko prieita! Štai civilizacija...

Štai iš Maskvos: Visa tarybinė spauda su pasibaisėjimu rašo apie rasistų siautėjimą Amerikos pietuose ir juos pasmerkia.

Štai iš Vatikano: Popiežiaus organas "Osservatore Romano" rašo su pasibaisėjimu ir sako, kad rasistų siautėjimas yra "nuodėmė prieš krikščionybę prigimti."

Gera, kad Maskva ir Vatikanas surado bendrą kalbą.

Tuo tarpu mūsų galinga federalinė valdžia, mūsų šalies prezidentas, nejudina nė piršto tam siautėjimui, tam terorui, tai neišmatuojamai gėdai padaryti galą.

Prezidentas Eisenhoweris nusiplovė rankas. /Girdi, ne mano reikalas, ne federalinės valdžios reikalas. Tai reikalas palieštų valstijų!

Rasistų sukilimas ir teroras prieš federalinio Aukščiausio teismo nuosprendį, o prezidentui ir federalinei valdžiai neapeina!

Atvirai pripažįsta valdžia ir visi politikieriai, jog mes dar vis neturime rojus daugybei mūsų šalies žmonių.

Kalba Stevensonas, demokratų kandidatas prezidento vietai. Jis sako: Šiandien mūsų šalyje 14,000,000 žmonių neturi metinių įplaukų nei po vieną tūkstantį dolerių!

Tai bus apie 50, 000,000 žmonių. Jie nepavalgė kaip reikia, neapsirengė kaip reikia, neturi tokios pastogės, kokios reikia.

Laike rinkimui abiejų partijų politikieriai labai daug kalba apie šią vargę jūrą mūsų šalyje, bet po rinkimų viską pamiršta. Net ir Stevensonas nepasako: štai ko reikia, štai kas turėtų būti daroma ir padaroma, kad tos masės skurstančių žmonių, gyvenimo lygį pakelti. Nei planu, nei pasiūlymu, nei sumanymu.

Dažnai galvoju, bet suprasti nepajėgiu. Kokiams galams Kinijos komunistai laiko kailėjimuose tuos dešimt amerikiečių? Kodėl jie neišmeta iš savo šalies? Rado kaitais, nutaisė ir turėtų išsiųsti atgal Amerikon. Būtų atimtas argumentas.

Pėčiai ir virimas eina iš ma-

PASITARIMAI KAIRE PASIBAIGĖ BĖ JOKIO SUSITARIMO

Nepaiso Aukščiausio teismo

Daugumoj pietinių valstijų integracijos dar nematyti

Clinton, Tenn. — Clintonas yra vienintelis miestas Tennessee valstijoje, kur rasinė integracija mokyklose pradėta. Visoje eilėje pietinių valstijų net ant tiek nėra integracijos—visos mokyklos visur lieka rasiniai segreguotos. Spaudos agentūros paduoda sekamą vaizdą, kuris rodo, kad didžiojoje pietinių valstijų vietiniai pareigūnai dar vis priešinasi Aukščiausio teismo patvarkymui, kad mokyklos turi būti rasiniai integruotos:

ALABAMA — šioje valstijoje jokios integracijos dar nėra. Visos mokyklos lieka segreguotos ir rasistinė valstijos vadovybė sako, kad integracijos nebus.

DELAWARE — čia integracija stumiama pirmyn. Iš 11,000 negrų mokyklų 4,100 jau lanko integruotas mokyklas.

FLORIDA — Jokios integracijos dar nėra. Tik Palm Beach mieste vienas negras advokatas bandė registruoti savo vaiką "bal-tųjų" mokykloje. Byla užvesta, nes mokykla atsisakė vaiką priimti.

GEORGIA — Jokios integracijos nėra. Specialus valstijos įstatymas draudžia kokią nors finansinę valstijos pagalbą mokyklai, kuri bandytų įvesti rasinę integraciją.

KENTUCKY — Integracija pradėta dar praeitais metais. Sturgis ir Clay miesteliuose praeitą savaitę rasistai bandė riaušėmis sušaukti integraciją, kuri pamažu stumiama pirmyn.

LOUISIANA — Jokios integracijos pradžios ir vidurinės mokyklose, kai kurie universitetai priėmė vieną kitą negrą.

MARYLAND — Iš 23 apskričių integracija jau praversta 13-oje.

MISSISSIPPI — Jokios integracijos čia nėra.

MISSOURI — Apie 95% šios valstijos negrų vaikų jau lanko integruotas mokyklas.

NO. CAROLINA — Jokios integracijos apart kelių negrų priėmimo į valstijos universitetą.

dos. Stora jau pilni visokių "instants". Pasėmel, įsidėjai į vandenį, pamirkei ir valgyk. Senoji kava jau beveik atgyveno savo dienas. Jau paršdavinėja ir "instant" arbata. Visokie "baby foods", visoki "cereals" nebesutelpa į krautinių lentynas. O kur įvairiausi "frozen foods"!

OKLAHOMA — Integracija eina gan sklandžiai, dauguma negrų jau lanko integruotas mokyklas.

TENNESSEE — Tik Clinton (ir federalinės valdžios Oak Ridge srity) integracija pradėta. Visur kitur — segregacija.

TEXAS — Iš 1,857 mokyklinių distriktų tik 70 pradėjo integraciją.

VIRGINIA — Jokios integracijos nėra.

W. VIRGINIA — Su kai kuriomis išimtimis integracija pradėta beveik visose valstijos dalyse.

Eisenhowerio grupė smarkiai puola Trumaną

Washingtonas. — Praeitą savaitę gale eks-prezidentas Trumanas aštriai pakibino Eisenhowerį, pasakydamas paprastai, kad Ike nemoka prezidentauti, kad jis bando atsikratyti kiek galima daugiau pareigų, kad jis yra "nepasisekęs prezidentas."

Tą patį savaitgalį net trys Eisenhowerio asistentai, kaip matyti labai įerzinti, atsukę savo kanoles prieš Harry Trumaną. Tie yra Eisenhowerio spaudos reikalų asistentas Hagerty, republikonų nacionalinio komiteto pirmininkas Hall ir Ohio kongresmanas Brown.

Smarkiausiai prieš Trumaną kalbėjo Hagerty, kuris sakė, kad Trumanas yra susikrimęs, nusivylęs senis, kuris pavydi Eisenhoweriui. Hagerty sakė, kad tas susikrimęs, neapkančios pilnas Trumanas bandė pastoti kelią net savos partijos žmogui Stevensonui, ir tas jam nepasisekė, ir "lygiai taip jam nepasiseks užsimojimai prieš Eisenhowerį."

Tuo tarpu, kai Hagerty, Hall ir Brown kalbėjo prieš Trumaną, Eisenhoweris lošė golfą Burning Tree klu-be.

Hamden, Conn. — Policija apklausinėjo net 6,000 asmenų, bandydama surasti pėdsakus, kas ir kaip nužudė kūdikį Cynthia Routolo.

Johannesburgas. — Pietų Afrikos rasistinė valdžia neįleido amerikiečio negro žurnalisto William Worthy. Jam leista palikti šalyje 22 valandas ir išvažiuoti.

Vėliausios žinios

Iš viso pasaulio

Londonas. — Francūzijos premjeras Mollet atvyko Britanijon, kad tartis su Edeņu Suezio krizės klausimu.

Maskva. — Tarybų Sąjunga paskelbė, kad išsprogdino dar vieną bombą Azijoje. Tai pirmas kartas, kad apie tokį sprogdimą patys Sovietai praneša tuojau, anksčiau, negu tas skelbiama užsienyje.

Kairas. — Premjeras Nasseris pasiūlė Jungt. Tautų generaliniam sekretoriui Hammarskjöldui, kad po J. T. globa būtų sudaryta tarptautinė komisija Suezio klausimo svarstymui.

Maskva. — Tarybų Sąjungoje galion įeina naujas

įstatymas, garantuojantis minimalę 300-350 mėnesinę algą miestuose ir 270 rublių kaimuose.

Sturgis, Ky. — Nacionalinės gvardijos kariai su durtuvais ir tankais dar budi sargyboje prie vietinės vidurinės mokyklos, kad neprileisti riaušių prieš negrus mokinius.

Turinas. — Čia mirė mokslininkas Mario Ponzio. Jis apsirgo vėžiu nuo radioaktyvumo tyrinėjdamas radioaktyvumo galimybes vėžio gydymui. Nors jis jau ilgai sirgo ir laipsniškai prarado pirštus, paskui rėmė, jis iki paskutinės valandos tęsė mokslinius tyrimus. Ponzio turėjo 46 metus amžiaus.

Pagerbė poetą Seną Vineą; baigė dienraščio vaju

New Yorkas. — Praeitą šeštadienio vakarą gražus būrys New Yorko ir apylinkės lietuvių susirinko į Lietuvių Kultūrinį centrą Richmond Hille, kad pagerbti poetą Seną Vineą, kurio poezijos knyga greitai laiku išeis iš spaudos. Pats garbės svečias dalyvavo parengime. Sueiga taipgi buvo kaip ir dienraščio Laisvės vajeaus pabaigimas.

Redaktorius Rojus Mizara nurodė, kad nors vajeus neatsiekė pilnai savo užsibrėžto tikslo, jis gali būti skaitomas neblogai pasisekusiu, kad skaitytojai ir rėmėjai parodė daug entuziazmo laikraščio išlaikymui kaip dienraščio. Kad pabaigti vaju dar geriau, susirinkusieji, kurie visi

jau buvo anksčiau, daugelis ir pakartotinai, prisidėjo prie šio vajeaus, šovė "paskutini sūvi" ir sumetė dar apie \$400.

Mizara kalboje apie Seną Vineą nurodė, kod šis visiems Amerikos lietuviams brangus literatas darbo žmogus jau kuria per 50 metų atsidavusis ir ištikimai dailiosios literatūros ir publicistinius raštus. Po to susirinkusieji išklaušė jausmingą, brandžią ir jumo-ramojau pilną paties poeto kalbą.

Taipgi buvo vaišintasi, draugiškai kalbėtasi ir bendrai praleistas įdomus ir jauskus bei naudingas vakaras. Daugelis užsiprenumeravo Seno Vinco knygą.

Mineričio byla prasideda rytą

Chicago. — Rytą, trečiadienį, čia prasideda pažangiečio Anthony Minerio (Minerich) byla. Byla svarbi tuomi, kad teismas spręstų, ar generalinis prokuroras turi teisę atimti piš-lietybę nuo naturalizuoto sveturgimio po McCarran-Walterio aktu. Kaip žinia, kelios savaitės atgal teisėjas Westover Los Angelese panašioje byloje, Rose Chernin, sprendė, kad jos atsitikime gen. prokuroras tokios teisės neturėjo.

Minerichas tapo piliečiu 28 metai atgal. Jis yra kroatų pažangaus laikraščio vedėjas.

New Yorkas. — Eleanor Roosevelt sugrįžo iš kelionės po Daniją.

Kipriečiai jau puola francūzus

Nicosia. — Kipro nacionalistų ginkluota organizacija EOKA ištėsėjo savo žodį: ji pradėjo karinius veiksmus prieš francūzus lygiai, kaip iki šiol vedė prieš britus. Francūzai atsiuntė karius Kipran, kad "reikalui esant", galėtų juos ten ant greičių perremti į Suezio srity prieš Egiptą.

Pirmas žygis prieš francūzus įvyko Nicosijos. Fagmagustos vie kelyje. Partizanai iš miškų apšaudė pravažiuojantį francūzų karinį sunkvežimį. Francūzai atsakė ugnimi.

Tuo tarpu Nicosijoje nacionalistai paskleidė lapelius, kurie triumfingai sakė, kad britų reikalavimas, jog EOKA kovotojai besą-

Iš Londono atsiųsta penkių valstybių komisija apleido Egiptą; padėtis įtempta

Kairas. — Menziesio vadovaujamoji penkių valstybių komisija (Australija, Amerika, Švedija, Iranas ir Etiopija) jau apleido Kairą. Prieš apleisdamas Egipto sostinę, komisijos galva Australijos premjeras Menzies pareiškė, kad padėtis yra "labai ir labai rimta". Egipto premjeras Nasseris pareiškė, kad nieko kito iš pasitarimų negalima buvo laukti, kadangi Menziesio komisija virš visko siekė vieno: kad Egiptas atsisakytų savo suverenos galios virš savo teritorijos dalies — Suezio kanalo.

Sovietai sako: Kipras patapęs invazijos baze

Maskva. — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos organas "Pravda" sako, kad Kipro sala yra tapusi tikra karinės invazijos baze, ir ne tik Britanijos, bet ir Prancūzijos. "Pravda" sakė:

"Tuo tarpu, kai penkių šalių komisija veda derybas Kaire, anglų-francūzų kolonialistai negaišina laimės, skubindami su savo kariniais prisirengimais." Toliau "Pravda" sako, kad "Už komisijos stovi britų-francūzų kanuolės, į Kiprą ir Malta perkeltų marinių durtuvai, parašutistai ir kariniai laivai, kurie Viduržemio jūroje sukinėjasi tik 350 mylių nuo Kairo." "Pravda" pridėda, kad britų-francūzų invazija Egiptan Suezio kanalo srityje sukeltų karą visuose Artimuose Rytuose.

Londonas. — Maskvos radijas perdavė vedamą straipsnį iš "Pravdos", kuriame kritikuota pati Maskvos radijo stotis. "Pravda" sako, kad Maskvos radijo programos yra per daug monotoniškos, nuobodžios, ir turėtų būti pajvairintos.

lyginiai pasiduotų, neatnešė jokių rezultatų. Nei vienas EOKA partizanų nepasidavė, sakė lapeliai.

Nicosijos centrinėse gatvėse nacionalistai paleido asilą, prie kurio radosi du medžio šautuvai ir užrašas: "Aš, maršalas, Hardingas, pasiduodu". Britų policininkai ilgai vaikė asilą ir paskui jį stumė gatve, kas sukėlė daug juoko praeiviuose.

Menzies ir kiti komisijos nariai mandagiai atsisveikino su Nasseriu, bet abi pusės pripažino, kad padėtis lieka įtempta. Išleistas trumpas bendras komunikatas, kuriame sakoma, kad pasitarimai buvo vedami atvirumo ir nuoširdumo dvasioje, kad komisija darbar vyksta Londonan, kur raportuos visoms valstybėms, kurios dalyvavo Londono konferencijoje. Komunikate nesakoma, kad pasitarimai neatnešė vaisių, bet tas paaiškėjo iš paskelbtų dviejų laiškų: Menziesio Nasserui ir Nasserio Menziesui.

Menzies prieš išvykdamas dar pridėjo, kad Kaire buvo tartasi apie "svarbiausią problemą, kuri dabar liečia pasaulį".

Londone pranešama, kad premjeras Edenas išvyko Škotijon, kur atostogauja karalienė, kad ją informuotų apie Kairo pasitarimų nepasisekimus. Francūzijoje Mollet pareiškė, kad Francūzija dar vis stoji už jėgos vartojimą prieš egiptiečius, jeigu Egiptas laikosi "taip užsispyręs". Užsienio reikalų vice-ministras Faure pareiškė tiesioginiai, kad Francūzija darys viską, kad Suezio kanalas būtų padėtas po tarptautine kontrole

ROMA. — Amerikos ambasadorė Italijoje Clare Booth Luce liks savo pareigose ten, nors buvo gaudy, kad ji sveikatos sumetimais planuoja pasitraukti. Sakoma, ji jau buvo nutarusi palikti tarnybą spalio pirmą dieną, bet Eisenhowerio administracija ją įtikino pasilikti ilgesniam laikui.

San Francisco. — International Association of Machinists konvencija priėmė rezoliuciją už 30 valandų darbo savaitę.

Beirutas. — Iš Damasko, Sirijos, ateina nepatvirtintos žinios, kad Sirijos valdžia pradėjo duoti svarbias vadovaujancias vietas komunistinių ir socialistinių nusisatymų karininkams. Esą, Sirijos valdžia tą daranti, kad gauti daugiau ginklų iš Čekoslovakijos ir Tarybų Sąjungos.

Ar jau užsisakėte Seno Vinco poezijos knygą?

ORAS NEW YORKE
Giedra, šiltoka

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911

Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 18, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$10.00	Canada and Brazil, per year	\$11.00
United States, per 6 months	\$6.00	Canada and Brazil, 6 months	\$6.50
Queens Co., per year	\$11.00	Foreign countries, per year	\$15.00
Queens Co., per 6 months	\$6.50	Foreign countries, 6 months	\$8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

PAŠUKANIS REABILITUOTAS

TARYBŲ SAJUNGOS Mokslų akademija paskelbė, kad tapo reabilituoti N. Y. Krylenko, O. B. Pašukanis ir eilė kitų žymių žmonių.

Krylenko yra Tarybų Sąjungos justicijos komisaras (ministras), o Pašukanis — Tarybų Sąjungos Teisų Instituto direktorius. Jie tas pareigas ėjo prieš antrąjį pasaulinį karą. Tai buvo seni bolševikai-komunistai, tačiau Berijos žvėriška ranka juos sučiupo ir likvidavo. Dabar, kaip matome, juos reabilitavo, atsteigė, jų vardus pastatė į garbingą vietą, kur jie priklauso.

Pašukanis—lietuvis. Jei neklystame, jis mokėsi Maskvos Universitete kartu su Jonu Šliupu. Ten baigė teisų fakultetą ir per metų eilę jis ėjo žymias pareigas tarybinėje santvarkoje, nes į revoliucinį darbininkų judėjimą buvo įstojęs dar jaunas būdamas.

Rodosi, Pašukanis yra parašęs svarbių veikalų teisės klausimu. Galimas daktas, kad dabar tie jo veikalai taip pat bus atsteigti, išleisti naujoje laidoje.

Dar 200,000 francūzų karių Alžyre

ROBERT LACOSTE, Francūzijos ministras Alžyriui, aną dieną paskelbė: „Visokios priemonės taikiai įvykdyti Alžyre yra mūsų rankose.“

Kas tos priemonės? Girdi, dar 200,000 francūzų karių yra atgabenta į Alžyrą, na, ir jie pasiryžę daryti ten tvarką, „atsteigti tvarką“, anot ministro Lacoste. Iš viso ten dabar yra keletas šimtų tūkstančių karių.

Ministras Lacoste klysta, jei jis mano, kad su pagalba ginklo bus galima atsteigti ir palaikyti Alžyre tvarką.

Alžyro gyventojų skaičius yra apie 10,000,000. Iš jų tik vienas milijonas francūzų kolonistų, o kiti visi 9,000,000—alžyriečiai. Francūzai kolonistai gyvena poniaiskai, turi susigrąžę žemę ir fabrikus, o alžyriečiai tebeskursta.

Alžyriečiai nori nepriklausomo gyvenimo. Jie nori teisės balsuoti, išrinkti savo valdžią, o francūzai jiems to daryti neleidžia.

Na, tai kaip gali Francūzijos valdžia tikėtis ginklo pagalba ten atsteigti tvarką?

Alžyre tvarka tik tuomet bus atsteigta, kai alžyriečiams bus suteikta teisė valdyti savo kraštą, kaip jie nori.

Mus stebina tai; dabartinė Francūzijos valdžia yra socialistų valdžia. Kodėl ji tokia akla? Kodėl ji taip užsispyrusiai gina francūzų imperialistų pageidavimus?

Ir ši valdžia, pasiuntusi Alžyran tiek ginkluotų karių „tvarkai daryti“, dar tebegrasina Egiptui—grasina ginklo jėga.

BOSTONO SIMFONIJOS ORKESTRAS LENINGRADE

IS KURIOS PUSĖS neimsime, Bostono Simfonijos Orkestro gastrolės Tarybų Sąjungoje turi didžiulės reikšmės.

Toji reikšmė glūdi ne tik tame, kad tarybiniai muzikos mylėtojai susipažįsta su mūsų šalies muzikantais, su mūsų šalies muzikine kūryba. — reikšmė glūdi ir politinėje srityje, taikos palaikymo reikale.

Pirmą kartą istorijoje amerikinis simfonijos orkestras gastroliauja Tarybų Sąjungoje!

Bostono Simfonijos Orkestras nėra, taip sakant, paprasta įstaiga—tai pirmiausias mūsų šalies orkestras, plačiai išgarsėjęs ne tik Amerikoje, o ir visame kultūriname pasaulyje.

Ir štai šis orkestras vyksta į Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis su gastrolėmis.

Pirmiausiai jis sustoja Leningrade. Leningradas, turime atsiminti, kultūrinio atžvilgiu, bene pats pirmutinis miestas Tarybų Sąjungoje. Tai rusų tautos kultūros centras.

Kaipgi amerikiečiai svečiai ten buvo priimti ir įvertinti?

New Yorko Timeso korespondentas William J. Jordan rašo, kad leningradiečiai labai šiltai pasitiko bostoniečiais, kurie ten davė du koncertus. Koncertai vyko Leningrado Konservatorijos salėje. Deja, pažymi korespondentas: salė permaža, tesutelpa joje tik 2,000 žmonių. Netenka nė sakyti, kad salė buvo kupina publikos laike abiejų koncertų.

Bostoniečių orkestrui vadovauja dirigentas Charles Munch. Po pirmojo koncerto, kurio, tarp kitų, klausėsi patys pirmiausieji Leningrado muzikai, publika nenorėjo bostoniečių paleisti. Ovacijos buvo milžiniškos ir apie orkestro atliktus muzikinius veikalus atsiliepiamai—labai palankūs.

Iš Leningrado svečiai išvyko Maskvon, kur jie davė tris koncertus; iš Maskvos išskrido Pragon, Čekoslova-

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

APIE TAI, KAIP LIETUVIŠKIEJI DIPUKAI GYVENO BELGIJOJE

Š. m. rugpjūčio 20 d. Naujienose tilpo ilgokas Stepo Paulausko raštas apie lietuvių dipukų gyvenimą. Jame yra kai kurių įdomių duomenų, kuriuos mes čia paticuosime.

S. Paulauskas rašo:

„I Belgijos anglių kasyklas iš viso buvo suvažiavę apie 2,000 lietuvių, apie 500 (daugiausia viengungiai), pamatę darbą ir gyvenimą Belgijoje, grįžo Vokietijon. Vienur jie buvo priimami į DP stovyklas atgal, gi kitur jų nebeįsileido, bet dauguma jų sulindo į amerikiečių karinės valdžios žinioje esančias darbo-sargybų kuopas.

„Kad galėtų atbaidyti skaitlingesnę DP grįžimą Vokietijon, belgų valdžia norinėus grįžti talpindavo kalėjiman, o po keletos skundų tarptautinėms pagėglų institucijoms tokiems buvo įrengta stovykla - internatas, kur jie vistiek buvo laikomi po kelias savaites ar mėnesius ir tik paskui grąžinami Vokietijon.

„Kurie likome dirbti požeminėse belgų anglių kasyklose, vis dairėmės ar tetės belgai savo pažadus: sutartį baigus, ar duos išlystį iš požeiminio kasyklų.

„1949 m. balandžio mėn. pirmieji DP, tarp jų buvo ir lietuvių, baigė pasirašytas 2 metų sutartis dirbti požeminėse Belgijos anglių kasyklose. Kelias savaites, prieš pasibaigimą sutarties termino, šių vyrų delegacija lankėsi Briusely IRO centre ir įteikė peticiją, nurodymą, kad DP Belgijoje niekada nežadėtų sąlygų, butai daugumoje nežmoniškai — belaisviams statyti barakai, o žadėtos premijos, kaip belgams ar italams angliakasiams, taip pat nemokamos. Delegacija prašė, baigus sutartį, juos grąžinti Vokietijon. IRO ponai žadėjo šią peticiją patenkinti...“

Atsisakius dirbti, iš Petit Chateau kalėjimo perkėlė į Monso kareivines. Ten kai kurie dipukai buvo paskelbę bado streiką.

Kaip ten toliau buvo Monso stovykloje? S. Paulauskas rašo: „Bėgo laikas, bet Monso stovykloje nebuvo nieko naujo. Daugelis vyrų spiovė į belgų valdžios ir IRO pažadus, palikę belgams žmonas, vaikus ir visą mantą, slapta per sieną grįžo išbėgo Vokietijon.“

Dabar: „Šiuo metu Belgijoje nebeliko nė 200 lietuvių, iš kurių dalis turi dokumentus ir dar atvyks į JAV, o kiti negalės niekur išsineigti, nes Belgijoje jau yra praradę sveikatą. Sekmingai tarp Belgijos lietuvių dabar darbuojasi kun. Jonas Dėdinas...“

Ar patenkino? Ne, sako Paulauskas: „naujas gyvenimas turėjo likti nuolatine požeminėse anglių kasyklose ir belaisviams statytose barakuose.

Tada daug dipukų, metę angliakasyklose darbus, sėdosi į autobusus ir pasileido link Briuselio, Belgijos sostinės, ieškoti globos. Kas gi atsitiko, kai jie pasiekė Briuselį? Stai kas:

„Vyrai buvo patalpinti į Petit Chateau kalėjimą Briusely, o moterys su vaikais ir daiktai į Schaerbeek stovyklą. Abi stovyklos buvo apstatytos stipria policijos sargyba. Nuvažiavęs Briuselį, bandžiau su įkalintais pasimatyti, bet nei prie vyrų, nei prie moterų su vaikais neprileido. Nemačiojo pažymėjimas ne lietuvių komiteto pirmininko, kad esu laikraščio korespondentas. Nuog belgų žandarmerijos duotuvai neprileido pamatyti ir pasikalbėti su savais tautiečiais, sąžiningai belgams

atlikusiais dvejų metų įsipareigojimus.“

Nors S. Paulauskas buvo „laikraščio korespondentas“, bet ir tai nieko nepadėjo. Toliau: „Belgų valdžia gąsdinimais vertė ir toliau dirbti anglių kasyklose. Vienkart, kad atbaidžius tolimesnį baigusį sutartį DP plūdimą Briuselin, belgų valdžia pagriežino internuotiems kalėjime režimą. Taip pat buvo pablogintas maistas ir uždrausta gauti bet kokių savo tautinėmis kalbomis spausdinių. Nežiūrint to, balandžio mėn. galė Petit Chateau kalėjime jau buvo virš 700 baigusį sutartį požeminėse Belgijos anglių kasyklose DP. Tada belgų valdžia baigusį sutartį DP nebeįsileidė ir į kalėjimą. 1949 m. liepos 4 d. sunkvežimiais iš Limbuorgo atvyko į Briuselį IRO „globos“ 77 atlikę sutartį angliakasiai, 40 moterų ir 28 maži vaikai. Pirmą naktį jie praleido trečios policijos nuovadoj, iš jos išvaryti, antrą naktį praleido Nord geležinkelio stotyje; iš čia išvaryti, trečią naktį Ste. Gudule papapijos salėje. Bet ketvirtą naktį belgų žandarmerija ir čia juos išvarė ir liepė nakvoti po gražiu, žvaigždėtu Briuselio dangumi... Atsirado gerasidūmų belgų, kurie nepabilojo žandarmerijos ir suteikė pastogę daliai moterų su mažais kūdikiais, bet dauguma liko atvirame ore.“

Atsisakius dirbti, iš Petit Chateau kalėjimo perkėlė į Monso kareivines. Ten kai kurie dipukai buvo paskelbę bado streiką.

Kaip ten toliau buvo Monso stovykloje? S. Paulauskas rašo:

„Bėgo laikas, bet Monso stovykloje nebuvo nieko naujo. Daugelis vyrų spiovė į belgų valdžios ir IRO pažadus, palikę belgams žmonas, vaikus ir visą mantą, slapta per sieną grįžo išbėgo Vokietijon.“

Dabar: „Šiuo metu Belgijoje nebeliko nė 200 lietuvių, iš kurių dalis turi dokumentus ir dar atvyks į JAV, o kiti negalės niekur išsineigti, nes Belgijoje jau yra praradę sveikatą. Sekmingai tarp Belgijos lietuvių dabar darbuojasi kun. Jonas Dėdinas...“

Kodėl taip buvo? Iš virš paduotų citatų, nėra aišku, kodėl taip buvo? Kodėl lietuviškieji dipukai, palikę Belgijoje žmonas ir vaikus, dūmė atgal Vokietijon? Be abejo, darbas angliakasyklose buvo sunkus, bet gi angli kasa ir patys belgai ir ju vaikai, tūkstančiai jų. Jeigu belgai gali dirbti, tai kodėl ne lietuviai bei kurios kitos tautos dipukai? Atrodo, kad tarp dipukų buvo nemaža **ponstvos**, kuri tingi dirbti, kuri įpratusi dykaduoniauti! Pas juos buvo atvykę Tarybų Sąjungos žmonės ir sakė: grįžkite namo, grįžkite Lietuvon, kam jums čia vargti svetimoje žemėje?

LLD 37 kuopa šaukia nepaprastą susirinkimą rugšėio 16 d. 2 val. popiet, Maple Parke. Būkite susirinkime visi nariai, gausite L. Pruseikos labai įdomią knygą. Tai bus gera dovana nariams. Aš gerai ži-

je? Bet jie, kaip rašo Paulauskas, „ruskūs“ iškiliojo, šplūdo, jų automobilius apvertė ir negrįžo! Tai didvyriai! (Yra Lietuvoje grįžusių iš Belgijos lietuvių dipukų, bet nedaug.) Vadinasi, tai dar labiau patvirtina mūsų teigimą, kad į Belgiją dauguma buvo su bėgusių dykaduonių, buvusių veltėdžių, kuriems darbas—pragaras.

Šitiems dipukams vadovavo, kaip sako Paulauskas, kunigai: Gaigalas, Gaidas, Danauskas. Kur girdėta, kad klerikalai gintų darbininkų reikalus! Kunigai vedė juos į kalėjimus, į koncentracijos stovyklas, iš kurių vėliau, palikdami vaikus ir žmonas, dūmė atgal Vokietijon.

Jeigu tie dipukai, kuriuos Belgijos valdžia traktavo švelniai, būtų kreipęsi į Belgijos angliakasių uniją, Belgijos socialistų ar komunistų partijas, reikalaujant pagalbos, užtarimo, be abejo, būtų ten rade, jei jų reikalavimai būtų buvę teisėti. Bet ne! Jie, būdami kunigų vadovybėje, to nedarė.

Dėl viso to jie turėjo nukentėti. Kažin, kur dabar yra ir ką veikia tie vaikai ir žmonos, palikti tų, kurie išdūmė atgal Vakarių Vokietijon?

Redakcijos Atsakymai

Anastazijai. „Atsiminimus apie V. Kapsuką ir F. Bortkevičienę“ gavome. Taipgi gavome straipsnį „Nežinomas Kristaus gyvenimas.“ Labai dėkojame. Viskas bus sunaudota.

B-iui. — Taip, vienas iš laisviečių žada būti Vilkes Barriuose tą dieną, kurią minime. Straipsnį sunaudosime.

Ukmergėčiui. — Dėkojame už straipsnį; pirmąją progą jį išspausdinsime.

M. Detroitiečiui. — „Netiesa apie barbarius“ tilps, bet, ar jūs manote, kad verta tuo klausimu tiek daug spaudoje rašyti?

Lawrence, Mass.

Massachusetts valstijoje pakilo bedarbių skaičius (laikė dvejų mėnesių) 19,000. Taip sako Darbo biuras. Daug darbininkų dirba 2-3 dienas per savaitę.

Ant greitųjų miesto valdyba sušaukė posėdį ir svarstė valstijos sveikatos departamento rekomendaciją, kad būtų apipurkšti tam tikrais chemikalais visi parkai ir sodai, nes užpuola negeistini vabzdžiai, pavojingi uodai. Nuo jų įkandimo žmonės miršta.

Western Electric darbininkai nutarė streikuoti, jei kompanija neišpildys unijos reikalavimų. Kompanija siūlo pakelti 7 iki 14 centų, bet unija reikalauja 15 nuošimčių ir kontrakto pagerinimo. Jei kompanija nesutiks su unijos reikalavimais, tai bus streikas, kuris apims Lawrence, No. Andover ir Haverhill, Mass. Viso yra apie 2,400 darbininkų, priklausantių AFL-CIO unijai. Manoma, kad kompanija pasiduos, nes turi daug užsakymų.

LLD 37 kuopa šaukia nepaprastą susirinkimą rugšėio 16 d. 2 val. popiet, Maple Parke. Būkite susirinkime visi nariai, gausite L. Pruseikos labai įdomią knygą. Tai bus gera dovana nariams. Aš gerai ži-

Laisvoji Sakykla

KEISTA GALVOSENA

Š. m. „Laisvės“ nr. 136 N gana santūriai paminėjo J. Vilkelio leidinį „Gyvenimo Sūkurių.“ Regimai, „Sūkurių“ autoriui net ir ta švelni N kritika nepatiko, ir jis to paties laikraščio nr. 147 puola kritiką už jo darbo „nuvertinimą.“ Bet tam pačiam rašinyje J. Vilkelis pakarto-damas teigia, būk „kritika visur ir visiems yra reikalinga.“ Labai naivus, ar net ironiškas, protavimas! Šaukiasi vilką iš miško, o kai jį pamato—rėkdamas bėga nuo jo.

Nesuprantu, kodėl J. V. užsimanė taip aštriai save nuplakti: kiekviename žingsnyje pats sau priešitarauja, dalykus užginčija ir vėl juos pripažįsta, duomenis ir faktus iškraipo, ir pėdantiškai priekabiauja. Toki nenuoseklumą galima būtų pateisinti ne kuo daugiau, kaip senatvės požymiu. Jo eilėraščių atžvilgiu, Vilkeiui, geriausia tiktų lietuvių posakis: tyl-la gera byla! Juo jis daugiau apie juos kalbės, tuo labiau jis pats juos nuvertins. Gera tiek, kad nė jį pats savo eilėraščių nevadina poezija; kitaip — būtų šventvagystė! Suri-muoti galima ir reklaminių plakata ir korespondenciją, ir šiaip „pamokslėli“, bet su poezija — jau suviskas kita! Čia reikia ir talento, ir žinojimo. Poezija gali būti ir nerimuota, gali būti ir proza, jei tik ji yra **tikro poeto** darbas.

Walt Whitmano poezija nevisai rimuota, tačiau niekas nesakys, kad tai ne poezija.

J. Vilkelis ne kaip atsimoka ir tiems „Laisvės“, „Vilnies“ skaitytojams, kurie jo knygą užsiprenumeravo. Jis sako, kad ne „nebandęs iškilti į poetines viršūnes, o tik norėjęs... pasiekti skaitytojų širdis, jausmus, ir **prikelti jų miegantį protą.**“ (Cituoju iš atminties. M-gas). Išrodo, kad tokių „protinių miegalių“ atsirado nemenkas būrys! Jeigu Vilkelis būtų prenumeratorių ieškojęs „Saulės“ skaitytojų tarpe, sakyčiau, gal jis ir buvo nevisai toli nuo teisybės. Bet „Laisvės“ ir „Vilnies“ skaitytojų protas, manau, yra jau pabudęs nemažiau, kaip paties Vilkelio!

J. Vilkelis ne tik nerasta, bet net didžiulias, kai jam N primena, kad jo žodynas skurdus, kalba nevaizdinga, atsilikusi, kad jo eilėrašiams stoka poetinių vaizdų; žodžių, kad jo eilėraščiuose nėra poezijos. Jis

nau, kad daug narių laukia L. Pruseikos knygos. Būkite visi susirinkime, nes bus ir kitų svarbių dalykų, kuriuos reikės aptarti.

Su draugais B. ir A. Chuladais buvome nuvykę aplankyti J. M. Karsoną. Eidami link buso, susitikome W. Chuladą, kuris sakė: Einu kluban dirbti, nes draugas J. Blažonis negali dirbti, kadangi susižeidė ranką, apsidegino. Labai apgailestaujame, nes J. Blažonis yra geras veikėjas ir Laisvės vajiminkas. Linkiu jam greit pasveikti.

S. Penkauskas

RED. PASTABA. — Sis Mikromego rašinys buvo prisiųstas tuojau po to, kai pasirodė Laisvėje (num. 147) J. Vilkelio straipsnis. Mes manėme jo nespausdinti laikraštyje ir autoriui sakėme: lai viskas pasibaigia. Bet po to, kai J. Vilkelis parašė ilgą raštą, tai M-gas būtinai reikalauja ir jo raštą spausdinti. Mikromego straipsnio tonas atrodo perąstrus. Būtų buvę geriau, jei M-gas būtų padaręs išsamesnę J. Vilkelio eilėraščių apžvalgą. Na, bet manome, kad tuo reikalu diskusijos baigsis ir viskas bus okei.

Tai va kokį kun. Gustaitis rodo „doro žmogaus“ pavyzdį! O kai dėl žmonių politinės ir ekonominės lygybės, tai kun. Gustaitis cituoja kitą kunigą, A. Jakštą. Psl. 164 parašyta: „Bet lygus kokių žvilgsnių?... Turty žvilgsniu? Gerai, prašalin-kime teisingumą ir imkime dalyti. Po valandos iš dviejų lošikų, turinčių nelygų šansus, viens liks be skati-prenumeratorių ieškojęs „Saulės“ skaitytojų tarpe, sakyčiau, gal jis ir buvo nevisai toli nuo teisybės. Bet „Laisvės“ ir „Vilnies“ skaitytojų protas, manau, yra jau pabudęs nemažiau, kaip paties Vilkelio!

J. Vilkelis ne tik nerasta, bet net didžiulias, kai jam N primena, kad jo žodynas skurdus, kalba nevaizdinga, atsilikusi, kad jo eilėrašiams stoka poetinių vaizdų; žodžių, kad jo eilėraščiuose nėra poezijos. Jis

nau, kad daug narių laukia L. Pruseikos knygos. Būkite visi susirinkime, nes bus ir kitų svarbių dalykų, kuriuos reikės aptarti.

S. Penkauskas

sako, jog rašydamas tenorėjęs tik „vargdienius iš miego prikelti.“ Broli Vilkelis: su tokia „poezija“ ne tik nieko „iš miego“ neprikelsi, bet net ir būdinius gali užmigdyti!..

I kitus Vilkelio teigimus ir išvadas neverta kreipti dėmesio — jie persilpni. Baigdamas norėčiau tik nurodyti dar į vieną keistoką jo elgseną bei protavimą: jis savo mokytojų pasirenka kun. M. Gustaitį, o ne Gorkį, kuris viso pasaulio pažangiųjų protautųjų ir rašytojų yra pripažintas pirmiauliu literatu, literatūros autoritetu ir mokytoju. Jeigu per tuos 33 metus Vilkelis būtų studijavęs Gorkį, o ne kun. Gustaitį, veikiausiai ir jo eilėraščiai šiandien būtų kitokie, ir jam pačiam dabar nereikėtų dėl jų nervuotis bei aiškintis. Kun. Gustaitis „Stilistika“ yra pasenusi, archaška. Paskutinių dvejų dekadų metais jau net Lietuvos mokyklose ji nebuvo vartojama. O kai dėl jos turinio, tai pakanka paimti bile puslapį ir ten rasi klerikalios galvosenos pavyzdžių kiek tik norėsi. Paimkime jų bent porą. Psl. 132, kur autorius duoda „pavyzdį asmens charakteristikai“, skaitome: „Gili dorovė lydėjo visus jo veikalus. Labiausia jį apibūdina gyvas tikėjimas, religijos praktika, karštos prieš mūsų ir po mūsų maldos. Nešykštėjo Dievo garbei ir žmonių naudai; įkūrė Kretingoj, Kražiuose ir Bychove vienuolynus. O mylėdamas Dievą, turėjo mylėti ir tėvynę, kiek vienas be kito negali būti“.

Tai va kokį kun. Gustaitis rodo „doro žmogaus“ pavyzdį!

O kai dėl žmonių politinės ir ekonominės lygybės, tai kun. Gustaitis cituoja kitą kunigą, A. Jakštą. Psl. 164 parašyta: „Bet lygus kokių žvilgsnių?... Turty žvilgsniu? Gerai, prašalin-kime teisingumą ir imkime dalyti. Po valandos iš dviejų lošikų, turinčių nelygų šansus, viens liks be skati-prenumeratorių ieškojęs „Saulės“ skaitytojų tarpe, sakyčiau, gal jis ir buvo nevisai toli nuo teisybės. Bet „Laisvės“ ir „Vilnies“ skaitytojų protas, manau, yra jau pabudęs nemažiau, kaip paties Vilkelio!

J. Vilkelis ne tik nerasta, bet net didžiulias, kai jam N primena, kad jo žodynas skurdus, kalba nevaizdinga, atsilikusi, kad jo eilėrašiams stoka poetinių vaizdų; žodžių, kad jo eilėraščiuose nėra poezijos. Jis

S. Penkauskas

RED. PASTABA. — Sis Mikromego rašinys buvo prisiųstas tuojau po to, kai pasirodė Laisvėje (num. 147) J. Vilkelio straipsnis. Mes manėme jo nespausdinti laikraštyje ir autoriui sakėme: lai viskas pasibaigia. Bet po to, kai J. Vilkelis parašė ilgą raštą, tai M-gas būtinai reikalauja ir jo raštą spausdinti. Mikromego straipsnio tonas atrodo perąstrus. Būtų buvę geriau, jei M-gas būtų padaręs išsamesnę J. Vilkelio eilėraščių apžvalgą. Na, bet manome, kad tuo reikalu diskusijos baigsis ir viskas bus okei.

Tai va kokios „politinės ekonomijos“ moko kun. Gustaitis savo knygoje! Netenka stebėtis, kad taip rašo kunigas. Stebėtis tik reikalinga, kad toks „senas veikėjas“, kaip J. Vilkelis, pasirenka savo mokytoju kun. Gustaitį, prieš M. Gorkį! Manau belgi, jog nedaug, kaip J. Vilkelis savo pasirinkimo teisingumą įtikins.

Mikromegas

RED. PASTABA. — Sis Mikromego rašinys buvo prisiųstas tuojau po to, kai pasirodė Laisvėje (num. 147) J. Vilkelio straipsnis. Mes manėme jo nespausdinti laikraštyje ir autoriui sakėme: lai viskas pasibaigia. Bet po to, kai J. Vilkelis parašė ilgą raštą, tai M-gas būtinai reikalauja ir jo raštą spausdinti. Mikromego straipsnio tonas atrodo perąstrus. Būtų buvę geriau, jei M-gas būtų padaręs išsamesnę J. Vilkelio eilėraščių apžvalgą. Na, bet manome, kad tuo reikalu diskusijos baigsis ir viskas bus okei.

(Tąsa)

Taigi, ir tą vakarą, kai prievaizdas pranešė, kad šilėnų sodžiaus valstiečiai atsakė eiti lažą, dvarininkas, gerdamas su juriskonsultu arbatą, skundėsi:

—Ar tamsta įsivaizduoji, pone Jurkevičiaus, kaip išvirkto muzikai! Atsiskėdė! Gavau laišką, kad parvažiuoja iš Varšuvos duklė. Taigi, sakau, reikia išvalyti parkas, tvenkiny, išžvyruoti kelias, išskusti alėjos ir takai. Pašaukiau rytdienai šilėnų sodžių — ir ką tamsta pasakys? Atsiskė! Ir ateinančią savaitę arti atsiskė. Kaip tai jums patinka?

Juristas nustebo:
—Atsiskė... Beje, pone Skrodski, ar tai tie patys šilėnai, kurių dirvas sutarėme prie dvaro prijungti?

—Tie patys,—patvirtino dvarininkas. —Jų dirvos geros ir arti dvaro.

Jurkevičius galvojo ir tarė:
—Nieko, maloningasai pone. Šitas jų pasipriešinimas gali mums padėti jais atsikratyti.

Dvejetui dienų praslinkus po šio pasikalbėjimo, Galinis, triūsdamasis kieme, pamatė, kad po šilėnų sodžiaus laukus vaikščioja kažkokie keturi vyrai. Jie dideliais žingsniais žergiojo po arimus ir skerečiojo rankomis. Visa tai pasirodė jam keista ir įtartina.

—Kaimyne! — šuktelėjo jis, pamatęs per tvorą gretimame kieme Daubarą žentą Miknį. —Žiūrėk, kas ten per gandrai mūsų rėžiuose!

Prie judviečių prisigretino kur buvęs, nebuvęs Jankauskų Kazys ir visi trys, sustoję po liepa, žiūrėjo į keistą anų keturių darbą.

Staiga Kazys švilptelėjo ir nusmaukė kepurę ant pakaušio:

—Mūs laukus matuoja Skrodskio velniai, — sušuko nusikeikdamas. —Mačiau sykį, kaip tą darė Čapskio dvarė.

Galinis ir Miknis nusigandusiomis akimis pasižiūrėjo vienas į kitą. Abu atsiminė Dimšelės žodžius, kad Skrodskis ketinais atimti šilėnėčių žemę.

—Reikia pasakyti tėvui, — susigriebė Miknis ir šoko stačiai per tvorą į savo kiemą.

Jankauskų Kazys tekinas leidosi per kaimą ir ką tik sutikdamas šaukė, kad Skrodskio kamarninkai jau matuoja kaimo laukus. Tuojau į gatvę pasipylė žmonės. Po Galinio liepa jau stovėjo Daubars, Grigaliūnas, Brazys, Jankauskas. Iš ano kaimo galo atbėgo Noreika, Beržinis su žentu Želviu, Balsys su dviem sūnais Petru ir Vincu. Įkandin šoko į gatvę ir moterys. Visi šukavo, klegėjo.

—Vyrai, — rėkė Noreika, — vykime iš savo lauko dvaro žunis! Neduokime savo žemės! Varykime Skrodskio kamarninkus!

Prie Noreikas prisidėjo Balsių Petras su Vincu, Jankauskų Kazys, Želvys. Kai kas rovė iš tvorų mietus, ir visa minia, grėsmingai šaukdama, susispietė ties Galinio liepa.

Čia Balsių Petras prisiminė praeitą sekmadienį Paberžėj girdėjęs, kaip vienas žmogelis pasakojo, ką kalbėjo apie manifestą ir žemę kunigas Mackevičius.

—Vyrai! — sušuko Petras, tramdydamas triukšmą. —Paskelbus ciesoriaus manifestą, ponai negali atimti iš valstiečių žemės. Kas kokią žemę valdė manifestą paskelbimo dieną, tokią galės ir išpirkti. Taip aiškines ir mūsų kunigas.

Sulig tais žodžiais vėl kilo triukšmas: —Kam išpirkti?! Žemė mūsų! Gana už ją dirbome! Neduosime!

—Gerai! — kėlė balsį ir Petras. —Gal ir nereiks išpirkti. Mackevičius sakė, kad ponas negali dabar niekieno žemės atimti. Jeigu jis kesinasi iš mūsų ją atimti, tai mes turime ją ginti.

—Ginsime!... Neduosime!... — šaukė seni ir jauni, vyrai ir moterys. —Vykime Skrodskio kamarninkus iš savo laukų!

Kuone visas kaimas, šukaudami ir grasindami, ėjo keliu į laukus, kur trypinėjo keturi vyrai: Bagynų dvaro prievaizdas Pšemickis, juriskonsultas Jurkevičius ir iš Čapskio dvaro atsikviestas matininkas su pagalbininku.

Išgirdę kaimo triukšmą ir pamatę besistartinančią minią, dvariščiai metė sa-

vo darbą ir kurį laiką nustebe žiūrėjo į kelią.

—Ką po velnių sumanė tie chlopai? — nežinia ko klausė prievaizdas Pšemickis.

Pirmiausia suprato ir labiausiai nusigando juriskonsultas.

—Dėl dievo, pone prievaizde! — sušuko blankdamas ir stverdams Pšemickį už rankos. — Žiūrėkite, jie lazdomis ir mietais ginkluoti. Tikrų tikriausiai, prieš mus jie eina. Traukimės ko skubiausiai!

Matininkas manė lygiai taip pat. Bet ponui Pšemickiui, per tiek metų įpratusiam bizūnų valdyti baudžiauninkus, kurie drebėdavo iš tolo pamatę, nelengva buvo sutramdyti savo išdidumą ir gėdingai trauktis prieš rėkaujančius muzikus. Tačiau dar neseniai patirto šiuose pačiuose laukuose pralaimėjimo prisiminimas atvėsinio pono prievaizdo narsą. Ir jis, apsimesdamas abejingu, tarė:

—Na, ką gi, ponai... Savo darbą mes beveik ir baigėme. Tegu muzikai sau šūkauja, o mes galime grįžti namo. Kada nors, ir tai netrukus, išpersiu aš jiems kailį.

Keturi dvariščiai patraukė į papievi, kur jų laukė dvaro vežimas. Matininkas susidėjo savo įrankius, visi susėdo ir padirvio kranteliu nuvažiavo į Bagynus. Iš paskos juos lydėjo šauksmai, juokas ir ausį veriantis kažkurio berno švilpimas.

Vežimui artėjant prie dvaro, ponas Pšemickis kalbėjo:

—Žinot ką, ponai? Susitarkime kol kas nepasakoti ponui Skrodskiui apie šį incidentą. Ponas Skrodskis labai dėl to nervintųsi. Reikės gerai pagalvoti, kaip į tai reaguoti.

Ponas Jurkevičius ir matininkas prievaizdo pasiūlymui mieliai pritarė. Jie žinojo, kad dvarininkas būtų negailestingai juos išjuokęs ir bailiais išvadins, kad jie, nebaigę darbo, pabėgo, išsigandę kvailių muzikų ir bobų minios.

VII

Sekmadienį jau nuo pat pietų Balsiai laukė grįžtančių svečių—dėdės Stepono ir pono Akelačio. Visas kaimas žinojo apie tuos svečius, tad daug kas, o ypač vaikai, nekantriai žvilgčiojo į gatvę, bene pamatys jau pažįstamą geltoną briclę. Ne vienas iš vyresniųjų kaimynų buvo kviesti ta proga ateit pasikalbėti ir pasisvečiuoti. Buvo ir tokių, kurie ir nekviešti ketino užsukti pas Jokūbą neva su kokių reikalu, o iš tikrųjų pamatyti tą poną Akelaitį ir pasiklausti jo kalbų. Visiems jau buvo žinoma, kad tas ponas kilęs iš kaimo, nenupuikęs, gražiai kalba lietuviškai, o labai mokytas.

Be to, ir Steponas Balsys, nors ir be kokių aukštųjų mokslų, nors ir ne ponas, tik dvaro tarnautojas-liokajus, buvo visiems žinomas kaip žmogus šviesus, išmintingas ir daug kur su savo ponais buvęs. O ponai Survilai—tai ne Čapskiai ir ne Skrodskiai, bet žmoniški ponai. Niekas negirdėjo, kad jų dvarė būtų buvęs kas nuplaktas. Lažų jų baudžiauninkai nėjo, mokėjo ponui cinšą ir prievolėmis nesiskundė.

Po pietų netrukus atėjo senis Daubaras su užkurine dukteria Mikniuviene. Vyrai tuoj ėmė vaišintis tabaku, o Mikniuvienė, suradusi Balsienę besitriūšiančią seklytėlę, išvyniojo vakar spautą sūriuką ir pieno puodynėlę. Mat, jų žalmargė jau buvo po versio ir pieno duodavo dvejetą puodynį.

Nespėjo Balsienė atsidėkoti kaimynei, kai atbėgo Kedulių Katrytė, įbruko keletą kiaušinių ir šoko į pirkia pas Genutę pasižiūrėti, ar ji jau baigia austi savo plonąsias drobeles. Po trumpos valandėlės pasirodė Jankauskai. Senis liko kieme prie vyrų, o senoji, pamojusi šeimininkei ir kamarėle, išrišo sviesto dubenėlį. Vakar, tyčia susukusi, nes juk žinanti, kad Balsiams šį pavasarį su pie-nučiu striuka.

Tuo tarpu grįžo ir Onutė, nešina duonos kepalėlių, kurį gavo pasiskolinti pas Grigaliūnus. Mat, jie dar turi švaresnių rugių, ir jų girmos smulkiau mala, tad ir žvirgždukų duonoje nėra. Svečiui paduoti nesarmata. Taip kaimynės šelpė senąją Balsienę kuo išgalėdamos. Balsiai geri žmonės, ir proga tokia nepaprasta.

(Bus daugiau)

Worcester, Mass.

Mirė

MARY (BAKANAUSKAS) JARMALA

M. Sukackienės motina,

Mes reiškiamo gilią užuojautą Mary Sukackienei ir jos seserims ir giminėms.

M. Siupenienė	J. Bakšys
J. H. Žilinskai	A. E. Pilkauskai
J. L. Ausiejai	J. M. Petkūnai
N. Karson	A. Vasilenė
J. M. Kižiai	H. Kalakauskienė
J. D. Sukai	A. Motejaitienė
V. M. Navikai	J. U. Jeskevičiai
J. M. Deksniai	J. M. Žukai
J. T. Norvaišai	

Worcester, Mass.

Reiškiamo gilią užuojautą Mary Sukackienei. Mirtis išskyrė jos brangią mamytę iš gyvųjų tarpo.

—AIDO CHORAS

AVALON, N. J.

Keletas žodžių apie vykusį pokylį

Sezono uždarymui progą rengtas pokylis rugsėjo 2 d. buvo labai pasėkmingas. Svečių dalyvavo apie 50 asmenų. Visą bėdą, kad lietus ir perkūnija atbaidė lialdelfiečius nuo pokylio. Iš žemiau telpančių vardu, užsimokėjusių savo "pabaudą" matysite, kas dalyvavo ir kiek kolonijų atstovauta. Prieteliai sumetė iš viso \$256.00. Išlaidų buvo \$131. Liko \$125. Valgis, gėrimas ir nakvynė, kurie išbuvo keletą dienų, duota už dyką. Iš likusių pinigų Vilnis gauna \$25, Laisvė \$100.

Svečiams besilinksminant, smulkių aukų pasidarė \$7-70, kurios paskiriama Liaudies Balsui. (Vardai tilps fondo reikaluose.)

Sunkiausia našta pokylį rengiant teko Bekampienei. Beveik visi svečiai iš toliau pribuvo šeštadienį, kas suteikė jiems progą pasi-grožėti gamtos grožybėmis, kurios čia randasi. Čia taip puiku, taip malonu, kad geresnės vietos kažin kitur ar bėra.

Visos moterys — kaip Tureikienė, Kru nglienė, Kalvaitienė, Mildred, Rušinskienė, Reinhardtienė ir visos kitos — suteikė paramos visur ir visame, kur tik reikėjo.

Oras čia buvo labai gražus, tai svečiai turėjo progą puikiai praleisti laiką. Dauguma ėjo maudytis jūroje, nes dabartiniu laiku vanduo yra šilčiausias. Kas nėjo maudytis, tie turėjo progą pavėsyti arba pasikaitinti saulės spinduliuose.

Daugelis svečių turėjo progą gražiai ir linksmam praleisti laiką per dieną. Dauguma svečių atvyko sekmadienį ir tą pačią dieną išvyko.

Tarp svečių matėsi didžiausias draugiškumas. Iš šalies žiūrint atrodė, kad visi svečiai kaip vienos šeimos nariai. Daug pasišnekėta, pasitarta apie būgamus gyvenimo įvykius.

Sekmadienio vakare ant porčių, vadovaujant Mildredai, sudainuota gražių lietuviškų dainų. Kas čia įvyko per tą keletą dienų, visi įgyti išpūdziai niekados neišnyks.

Ačiū gospadinėms! Ačiū visiems svečiams, kad nepatingėjote, kad ir iš toli mus atlankyti. Tai pasišventimas, tai nuosirdumas iš jūsų pusės. Atsiveikiant su svečiais jų visų veiduose matėsi maloni šypsa. Nė kiek neabejoju, kad jūs būsite dar linksmesni, kai pamatysite, kiek naudės liko. Neapsiriksiu pasakęs, kad gyvenk ir norėk gyventi. Tai ne paskutinis pasimatymas. Kitais metais vėl pasimatysime.

J. A. Bekampis

Worcester, Mass.

Rugsėjo 28 d. po sunkios (vėžio) ligos mirė Mary (Bakanauskas) Jarmala, sulaukusi 84 metų amžiaus. Tai mūsų garsiosios veikėjos progresyviame veikime Mary Sukackienės mamytė. Liūdesy liko keturios dukterys (trys gyvena Worcester, viena Lawrence, Mass.) ir sūnus Juozas Jarmala, kuris gyvena Lenkijoje. Taip pat paliko 10 anūkių ir tris proanūkius. Velionė palydėjo į paskutinę poilsio vietą apie 10 masinų, dalyvaujant giminėms, dukterims, draugams ir kaimynams. Palaidota Noter Dame kapinėse, mandagiai patarnaujant graboriui Dirsei. Grabas skendėjo gėlių vainikuose nuo dukterų ir gimininių.

Palydovai buvo pakviesti pas dukterį Nancy J. Novick ir namus, kur visi buvo gražiai pavašinti.

Draugė

HELP WANTED—FEMALE

Moteriškė. Patyrusi. 30-45 metų. Prie abelno namų darbo. Prižiūrėti du vaikūnus, 11 ir 17 m. amžiaus. Gyventi privatiškuose namuose. Pultų aplynkė. Paliudijimai reikalingi. Vieną dieną laisva. Moderniški itaišymai. Skambinkite po 5 v.v. dėl pasimatymo. Clearbrook 9-0492. (Landsdowne, Pa.)

Newark, N. J.

Dar vienas naujas kapas

Nyksta mūsų senesnės kartos eilės. Rugsėjo 26 d. ligoninėj mirė mano brolis Antanas Janušonis, virš 70 metų amžiaus. Liūdesy paliko dukrelę Lillianą ir žentą Joną Ražentą, kuris turi tris jaunamečius. Taipgi liko brolis Jurgis ir seniausia sesutė Elizabetha ir pusbrolis Antanas, kuris gyvena tolimoj Floridoj.

Brolis Antanas kilęs iš Dzūkijos — Lazdijų parapijos, nuo Bemiečio ežero, kur jaunas būdamas mylėjo žvejoti. Lietuvoje buvo kriauciūs, kur ir aš siūdauvau prie jo, iki jis išėjo į caro kariuomenę 1904 metais, kuomet Rusija kariavo su Japonija. Jam teko būti ir Kinijoj, bet tuo tarpu karas užsibaigė, tai ir kariauti nereikėjo.

Atvykęs į šią šalį dirbo prie kriaucių visą savo amžių. Šio mėnesio pabaigoj jau rengėsi eiti ant senatvės pensijos, bet vargšas sukrito darbavietėje širdies negalumais ir tapo iš ten tiesiai nugabentas ligoninėn, kur pabuvęs apie savaitę laiko mirė, nesulaukęs senatvės pensijos.

Jo žmona mirė prieš 7-8 metus. Turėjo tris dukreles, bet dvi dar jaunutės mirė; tik vyriausioji gražiai gyvena.

Antanas dar Lietuvoj būdamas nepaisė tikėjimiskų apeigų, o atvykęs į šią šalį ėjo laisvo progreso keliu, skaitydamas Laisvę ir kitą progresyvią spaudą. Buvo rimtas žmogus, su nieku neargumentavo, nesignėdėjo, už tad jo laidotuvėse dalyvavo daug palydovų, nežiūrint, kad buvo palaidotas be jokių bažnytinių ceremonijų; tik išlydint iš M. Bujausko koplyčios ir kapinėse trumpą atsisveikinimo kalbą pasakė tūlas ministeris.

Parvykus nuo kapinių pas jo žentą ir dukrelę Lil-

lianą, kur jis gyveno, visus palydovus pavašino pietumis.

Reiškiu didelę pagarbą jo dukrelei, kad ji tėvo pagėdavimą gražiai išpildė — laisvai palaidoje.

Brolis Jurgis

(Dėl Antano Janušonio mirties reiškiamo draugišką užuojautą jo dukrelei ir šeimai, broliui Jurgiui ir jo šeimai, seseriai Elzbietai ir visiems velionio artimiesiems, giminėms ir draugams —Laisvės Redakcija.)

Archeologiniai kasinėjimai

Trakų pilyje

TRAKAI. — Respublikos mokslinės -restauracinės dirbtuvės vykdė plačius atkūrimo darbus senojoje Trakų pilyje. Iki metų pabaigos bus baigtas atstatyti trečiasis aukštas ir pastato viršutinė dalis. Tvar-komos kazemato sienos tvirtovės šiaurės rytų pusėje.

Lygiagrečiai su atkūrimo darbais pilies teritorijoj vyksta archeologiniai kasinėjimai. Atkasant šiaurinę gynybos sieną, rasti kunigaikščių Kestučio ir Vytauto laikų sidabriniai pinigai. Be to, rasta keramikos, kokių, čerpių nuolaužos. Jose matomi skaičiai leidžia spręsti, kad šie daiktai pagaminti 1644 metais.

Daug įdomaus rasta kasinant kazematuose. Čia rastas gerai išlikęs ieties antgalis, trys peiliai, varinis žiedas, trys akmeniniai koviniai sviediniai, gražių raštu papuoštas glazuruotas kolkis, namų apyvokos daiktų liekanos ir kt.

(Elta)

Bangkokas. — Tailande kursuoja nepatvirtinti gandai, kad Burma ateinančioje Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos sesijoje patieks protestą prieš Kinijos kareivių buvimą Burmos teritorijoje.

MALE and FEMALE

Pora ar moteriškė. Namų ruošai ir virimui. Vyras pagelbsti prie sunkesnio darbo. Gražiai atrodanti. Nuosavas oru vadinamas kambarys ir vonia. Vėliausi paliudijimai. Skambinkite Haddonfield 9-2155. (N. J.)

(171-177)

Režisuojant Jonui Valenčiui

LIAUDIES TEATRAS STATO SCENON

Trijų Aktų Komediją

“LAPKUS”

Vaidinime dalyvauja pats Jonas Valentis, Adelė Rainienė, Ieva Mizarienė, Suzana Kazokytė ir Povilas Rainys.

Veikalas Pilnas Sveiko Juoko
Matykite Jį Sekamose Vietose:

RUGSĖJO (SEPT.) 23, 2:30 VAL. POPIET
243 North Front Street, New Haven, Conn.

RUGSĖJO (SEPT.) 30, 2 VAL. POPIET
206 Parish Street, Wilkes-Barre, Pa.

SPALIO (OCT.) 7, 3:30 VAL. POPIET
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

SPALIO (OCT.) 13, 7:30 VAL. VAKARE
408 Court Street, Elizabeth, N. J.

SPALIO (OCT.) 27, 7:30 VAL. VAKARE
No. Main ir Vine Streets, Brockton, Mass.

SPALIO (OCT.) 28, 3 VAL. POPIET
29 Endicott Street, Worcester, Mass.

ZINIOS IS LIETUVOS

Darbo žmogui

Vis gražesnis tampa Kauno miestas. Miesto centre, Maironio, Gorkio ir Daukanto gatvių kvartaluose jau pastatyta eilė didelių gyvenamųjų namų. O vis dar tebestatomi nauji namai.

Buržuazijos valdymo laikais buvusi apleista krantinė vandinta Uosto krantu, dabar įgauna plačios ir gražios gatvės vaizdą su eile tiesiai išsikiavusių naujų, penkiaaukščių gyvenamųjų namų. Šios eilės namų tęsinyje, už Maironio gatvės, jau rausiasi ekskavatorius, kasdamas žemes dar vieno 5 aukštų gyvenamojo namo pamatams. Tai bus 108 butų namas. Už jo kyla į viršų sekančio, taip pat 5 aukštų, 40 butų gyvenamojo namo mūrinės sienos.

Kur tik bėpažvelgi, Kauno mieste visur matai iškilusias bokštinių kranų strėles. Vienus namus baigiame statyti, kitus — pradame. Didelį pasitenkinimą ir pasididžiavimą statybininko profesija jauči, kada užbaigi pastatą, kada matai, kaip į naujutėlį, jaukų ir gražų namą pereina gyventi darbo žmonės.

Mes, statybininkai, keldami darbo našumą ir industriais būdais statydami, spartiname pastatų atidavimą naudotis, geriname Kauno darbo žmonių buitį. Tai džiugina mus ir skatina siekti naujų laimėjimų.

L. Jakas

Etnografinė ekspedicija

Vilniaus Valstybinis V. Kapuskos vardo universitetas š. m. liepos mėnesį buvo suorganizavęs etnografinę ekspediciją į Jonavos rajoną. Ekspedicijos metu buvo padaryta nemaža brėžinių ir nuotraukų ir surinkta kita vertinga medžiaga apie liaudies meną, lietuvių kultūros istoriją, etninę istoriją ir kt.

Be to, ekspedicijos dalyviai atvežė į etnografinį muziejų eksponatų. Vienas iš jų yra specifiskas vidurio Lietuvos senovinis arklas, kurį šiuo metu galima laikyti unikumu. Rašytiniuose šaltiniuose minima, kad jis minėtos vietose buvo vartotas XIX amžiaus pradžioje.

P. Dundulienė
ekspedicijos vadovė

Išgyja naujas žemės ūkio mašinas

PASVALYS. — Kasmet vis daugiau žemės ūkio mašinų ir inventoriaus išgyja rajono kolūkiai per vietinį "Lietžemietikimo" skyrių. Vien šiemet iki derliaus nuėmimo pradžios kolūkiai nusipirko 73 kertamąsias. Stalino vardo, "Atžalyno" ir eilėje kitų kolūkių rūgiapiūtės baruose dabar dirba po 3—4 naujas kertamąsias.

Šiomis dienomis "Lietžemietikimo" skyriaus sandėlis gavo 7 arklinius grėblius. Jie taip pat skirti kolūkiams. Visą eilę rajono kolūkių yra padavę paraiškas gauti grūdų valymo mašinoms. Jų laukia artimiausiu laiku.

Palyginti su praėjusiais metais rajono kolūkiams šiemet parduota du kartus daugiau mašinų ir inventoriaus.

Tiesa

San Francisco. — Stevensonas kalbėjo mašinistų unijos suvažiavime. Jis sakė, kad jeigu Eisenhoweris ir norėtų prarasti gyvenime republikonų platformos punktus, tai republikonai Kongrese jo neleistų. Jis sakė, kad ant kiek Eisenhoweris iki šiol pravedė kiek pažangesnių dalykų, tai su demokratų pagalba Kongrese.

LaGuardios našlė šiuo kartu už A. Stevensoną

Jau susidarė naujas New Yorko komitetas už Stevensoną ir Kefauverį. To komiteto ko-pirmininkais bus buvęs aviacijos sekretorius Thomas K. Finletter ir buvusi armijos reikalų vice-sekretorė Anna Rosenberg. Komiteto garbės pirmininke yra Eleanor Roosevelt. Taipgi įeina kaip garbės rėmėjai senatorius Lehmanas, buvęs generalinis paštininkas Farley ir kiti.

Idomu, kad į komitetą taipgi įeina Mrs. LaGuardia. Ketveri metai atgal ji smarkiai darbovos už Eisenhowerį, nes manė, kad jis bus liberališkesnis, negu demokratai. Dabar ji įsitikino, kad Eisenhoweris, nepaisant jo gerų norų, yra reakcinio republikonų sparno belaisvis.

New Yorko spaudoje

"Times" pažymi, kad prezidentas Eisenhoweris atidarė savo paskutinę spaudos konferenciją su priminiu, kad korespondentų tarpe nesiranda vieno svarbaus laikraštinių: Anthony Leviero. Leviero mirė nuo širdies smūgio praėjus pirmadienį.

Eisenhoweris sakė, kad jis pažino Leviero ne tik kaip "Times" korespondentą spaudos konferencijose, bet ir kaip armijos karininką praeito karo metu. Leviero tada buvo pulkininku armijos žvalgyboje ir darbovosi prie Eisenhowerio štabo.

"Times" labai ir labai pyksta ant senatoriaus Ellenderio, kuris dabar lankosi Indonezijoje. Ellenderis, mat, ten išsireiškė, kad Tarybų Sąjunga yra šalis, kuri siekia taikos. Jis taipgi išreiškė savo pasitenkinimą tuom, kad Tarybų Sąjunga padeda Indonezijai ir Egiptui.

"Times" sako, kad Ellenderis atidengė savo "atsilikimą ir kvailumą".

Tas pats "Times" nepatenkintas ir Stevensonso išsireiškimais, ypačiai jo išsireiškimu, kad Amerika turėtų padaryti galą verstinei karinei tarnybai. "Times" mano, kad Stevensonas kalba vien tam, kad pritrauktų daugiau balsų. Tokia demagogija, sako "Times", žemina Stevensonso prestyžą...

Kaip kurie laikraščiai pačioje Italijoje, taip pat New Yorko itališkas dienraštis "Il Progresso Italo - Americano" sako, kad negalima pasitikėti kairiųjų socialistų vadu Nenni. Nenni dabar veda derybas su dešiniaisiais socialistais apie susiliejimą, bet jis dar yra Pasaulinės taikos tarybos narys, jis dar yra Stalino vardo taikos pryzo laikytojas, ir taip toliau.

Šis konservatyvus Amerikos italų laikraštis sako, kad Nennio pastangos susivienyti su Saragato partija gali būti tik "Trojos arklys".

Vietinis graikų laikraštis "Atlantis" reiškia pasitenkinimą, kad pačioje Graikijoje organizuojasi grupės, kurios aktyviau padės Kipro žmonių kovai už prisijungimą prie Graikijos. "Atlantis" sako, kad tai kovai turėtų padėti ir Amerik. graikai, bent finansiniai, panašiai, kaip Amerikos airiai padėjo kovai už Airijos nepriklausomybę.

Užsakykite Laisvę savo giminėms į Lietuvą. Kaina \$15.00 metams.

New Yorko ir Apie Linkės Zinios

Brooklyn, N. Y.

MIRUS

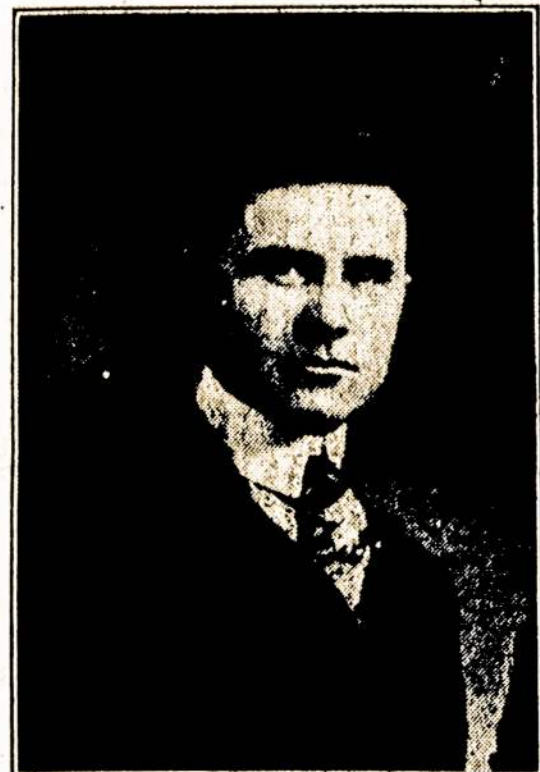
TAMUI LISAJUI

giliausią užuojautą reiškiamo jo dideliame liūdesyje esančiai žmonai Veronikai, dukrai Aldai ir visiems velionio giminėms ir artimiesiems:

J. Gasūnas Ignas Lisajus
J. Grybas J. ir S. Vinikaičiai
A. Balčiūnas A. ir I. Bimbai
A. Mikalauskas R. ir E. Mizarai
F. Reinhardt S. Sasna
M. ir F. Krungliai O. Kvederiūtė
M. ir J. Purvėnai S. Veckys
A. ir M. Liepai Lilija

Mirė Thomas Lisajus

Praėjusį šeštadienį po ilgos ir sunkios ligos mirė išbraukė iš gyvųjų tarpo plačiai žinoma ir veikli pažangietė **Thomasa Lisajū**. Randasi pašarvotas Woodhavene graboriaus Salinko koplyčioje ir bus išlydėtas į Alyvų kalno kapines trečiadienio, rugsėjo 13 d., 10 val. ryto. Paliko dideliam liūdimui žmona Veronika Lisajienė (Gerfaitaitė), duktė Alda, žentas, anūkai

THOMAS LISAJUS

Carin, Anita ir Thomas, taipgi Tamo brolis Ignas Lisajus, jo žmona, žentas, marti ir du anūkai.

Tamo mirė vėžio liga, kuri buvo įsimetusi į jo inkstus. Prieš pusantrų metų buvo padaryta sunki operacija, po kurios velionis laikinai atrodė gana gražiai sveikėjančiu. Tačiau gydytojai dar prieš darymą operacijos žmonai buvo pasakę, jog jos gyvenimo draugo gyvybės išgelbėjimui kiek ilgesniam laikui vilties

Long Islando bulvių fermerių žmonos pikietavo sandėlius--- prašė aukštesnio atlyginimo

Long Islande, prie pat New Yorko miesto, randasi daug farmų, kuriose auginamos bulvės. Kasmet Long Islando bulvių fermeriai pristato apie 16,000,000 bušelių bulvių.

Praeitą savaitgalį šimtai fermerių žmonių pikietavo bulvių supirkinėjimo centrus ir sandėlius Bridgehamptone. Patys fermeriai negalėjo atvykti — farmose dabar per daug darbo.

Farmerių žmonos sakė laikraštiniams, kad supirkinėjimo moka fermeriams tik apie centą bulvių svarui, tuo tarpu, kai krautuvėse bulvės parsidavinėja už 6 arba net 8 centus svarui. (priklausant nuo apylinkės, kurioje krautuvė randasi). Reikia, supirkinėjimo kompanijos padaro daug pelno, tuo tarpu, kai bulvių augintojai negauna pakankamo atlyginimo.

Farmerių žmonių pikietas

nebėra. Todėl Veronikai buvo labai sunku savo draugą karšinti ir prižiūrėti, žinant, jog jo gyvenimo dienos jau kaip ir suskaitytos.

Velionis Tamas buvo gimęs 1879 metų sausio 30 d., tad bus sulaukęs jau gana gražaus 77 metų amžiaus, nors iki liga paguldė į patalą atdeliamė nuliūdime žmona Veronika Lisajienė (Gerfaitaitė), duktė Alda, žentas, anūkai

Thomas Lisajus buvo susipratus, pažangus ir nuoširdus viso darbininkiško judėjimo ir jojo spaudos rėmėjas, nuolatinis įvairiausių parengimų lankytojas, draugiško, švelnų būdo, visu, kurie jį pažino, gerbiamas ir mylimas. Jo mirtį mes netekome nuoširdaus ir veiklaus laisviečio.

Reikiame giliausią užuojautą žmonai, dukrai, žentui ir visiems giminėms ir artimiesiems. Kuriems tikėtai laikas ir sąlygos leis, raginame esate dalyvauti Tamo laidotuvsė,

Vandens stoka padidino gaisrų pavojų Harleme

Ugniagesių departamentas įspėjo Harlemono gyventojus, kad jie būtų ekstra atsargūs su ugnimi, nes gaisrų pavojus ten, padidėjęs. Mat, prie Seventh Ave. ir 145-os gatvės sprogo vandens vamzdžiai ir išsiliejo didelis kiekis vandens, kuris apšėmė 20 blokų plotą, paverčiant jį ežeru. Nors potvynis sudarė nemažai žalos, miesto pareigūnai dar labiau susirūpino ne potvyniu, o galimais gaisrais. Mat, gaisrininkai konstatavo, kad gaisro gesinimui toje srityje dabar neužtektų vandens.

Daug žalos pridaryta šaligatviams, kurie skilo povandenyje. Vieninteliai, kurie buvo patenkinti tuo potvyniu, tai vaikai, kurie šiame karštame ore staiga rado galimybę maudytis prie pat namų gatvės.

Alex Rose akyse Javits tikras anti-komunistas

Liberalų partijos vadovaujantis veikėjas Alex Rose atėjo į pagalbą republikoniškam New Yorko generaliniam prokurorui J. Javitsui ir užtikrino visus, kad Javits yra anti-komunistas. Alex Rose skaitosi ekspertu toje srityje. Jis, mat, stovi priešakyje partijos, kuri susideda iš dešiniausių socialdemokratų ir jiems panašių elementų, kurie atsikilo nuo Amerikos Darbo partijos (ALP) ir skaitosi kraštutiniausiais anti-komunistais.

Alex Rose, kuris kadaise buvo Javitsso politinis patarėjas, sako; kad apie Javitsso anti - komunizmą negali būti jokios abejonės. Kaip žinia, prieš Javitsą daromi kaltinimai, kad jis savo politinės karjeros pradžioje, tuoj po karo, sustikio ir su komunistais. Jis prisipažino, kad trumpai tada kalbėjosi su Bella Dodd, kuri tuomet buvo Mokytojų unijos pirmininkė ir Komunistų partijos narė. Pasakui ji tapo informere.

Javits teigia, kad jis kalbėjosi su Bella Dodd kaip su Mokytojų unijos nare, bet nežinojo, kad ji komunistė.

Rose dabar sako, kad Javits savo politinės karjeros pradžioje gal buvo kiek naivus, bet jis paskui tapo griežtu anti-komunistu. Armijoje tarnaudamas Javits buvo pulkininkas ir dabar yra atsargos generolas. Jis labai norėtų būti republikonų nominuotas į Senatą.

TEATRUOSE

Kitas Čechovo veikalas šiuo sezonu bus perstatytas New Yorke — "Žuvėdra" ("The Sea Gull"). Tas veikalas bus statomas 4th St. teatre, kur buvo perstatyti keli kiti Čechovo veikalai, kaip tai "Vyšnių sodas" ir "Dėdė Vania". Vyriausią rolę "Žuvėdroje" vaidins Jacob Ben-Ami. Šio veikalas premjera bus rugsėjo 9 d.

Kitas rusų dramatis veikalas bus perstatytas Phoenix teatre. Tai bus Aleksandro Ostrovskio "Sukčiaus diena" ("The Diary of a Scoundrel"). Veikalas premjera bus spalio 30-ą dieną.

Kelios dienos atgal veikalas "The Threepenny Opera" tapo perstatytas 400-ąjį kartą.

Jerome Lawrence ir Robert E. Lee, kurie parašė veikalą "Inherit the Wind", parašė naują veikalą, specialiai pritaikytą, kad Paul Muni jame turėtų vyriausią rolę. To veikalas pavadinimas "Eclipse". Jis bus perstatytas dar šią dieną.

Demokratai mano, kad Stevensonso nepriims draugiškai Harleme...

Šią savaitę New Yorkan atvyksta demokratų prezidentinis kandidatas Adlai Stevensonas. Pirmadienį jis kalbės demokratų valstijinėje konvencijoje Albany. Šiandien, antradienį, jis atvyksta čia ir kalbės liberalų partijos mitingą Manhattano centre.

Stevensonas taipgi planavo kalbėti masiniame mitinge Harleme, didžiausioje Amerikos negrų bendruomenėje. Bet vietiniai demokratų politikai, įskaitant majorą Wagnerį, Carminę DeSapio (Tammay bosą) ir gubernatorių Harimaną, pataria Stevensonui nedaryti. Vietiniai demokratų vadai sako, kad silpnas civilinių teisių punktas demokratų suvažiavime priimtoje platformoje padaro Stevensoną ne taip jau maloniu svečiu negrams. Jis sako, kad Stevensonso priėmimas Harleme būtų šaltas ir geriau jau tokio vizito nedaryti.

Sakoma, kad tos pačios nuomonės laikosi pačių demokratų negrų politikieriai. Demokratų vadovybė atsisakė eilės vadovaujančių negrų politikierių Harleme, Bronx, Brooklyne ir Jamaica, je, visi raportavo, kad sentimentas negrų tarpe yra aiškiai prieš Stevensoną. Tas sentimentas pasikeistų, sako tie politikieriai, jeigu Stevensonas padarytų kokį nors aiškų išsijimą už rasinę integraciją mokyklose.

MIRĘ ĮZYMUS JURISTAS

Praėjusį ketvirtadienį pasi-mirė E. J. Glennon, sulaukęs 71 metų amžiaus. Kadaise jis buvo New Yorko valstijos aukščiausio teismo nariu ir gerai pasižymėjo kaip juristas. Iš tos vietos jis pasitraukė tiksliai pernai.

Kalbėdamas Overseas Press Club pietuose, Paul G. Hoffman pareiškė, kad Respublikos fondas, Fordo išlaikoma apšvietos - labdarinės organizacija, turi teisę samdyti komunistus. Hoffmannas yra to fondo pirmininkas.

PRANESIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LDS 46 kp. mitingas įvyks trečiadienį, rugsėjo 12 d., 7:30 v. vak., Liberty Auditorium, 110-04 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Visi nariai prašomi šiam susirinkime dalyvauti. Valdyba (175-176)

BROCKTON, MASS.

Rudeniniai piknikai, Liet. Taut. Namų Parke, Montello, Mass., LLD 6 kp. piknikas įvyks rugsėjo 16 d., 1 val. diena.

LDS 67 kp. piknikas įvyks rugsėjo 23 d. Piknikas bus aprūpintas su viskuom. Prašome vietos ir iš apylinkės lietuvių viršminėtų dienų nepamiršti ir dalyvauti piknikuose. Geo. Shimaitis (173-175)

LLD 6 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 10 d., Liet. Taut. Namų kambaryuose, 7:30 v. v. Prašome visus narius dalyvauti, nes yra svarbių reikalų apsparstyti—kuopos pikniką, kuris įvyks rugsėjo 16 dieną, LTN Parke. Taipgi išsipaistę raportą apie rengiamą teatrą—Lapkus—data spalio 27 d. Tad bandykite skaitlingai dalyvauti. (173-175)

RICHMOND HILL, N. Y. LDS 185 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 12 d., 7:30 val. vakare, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill. Nariai malonėkite atsilankyti skaitlingai. Valdyba. (174-175)

PARK HAVEN POILSIO NAMAI

Lietuviai užlaiko pulkią vietą pagyvenusiems žmonėms—Vyrai ir moterys, kuriems reikia lina eiti į prieglaudą namus, kreipkitės pas mus į PARK HAVEN REST HOME. Dėl daugiau informacijų kreipkitės pas savininkus:

A. ir M. Kazlauskai
17 Park St., Haverhill, Mass.
Telefonas 20791

NEW YORK

HELP WANTED FEMALE

PRIE PATAISYMU PATYRUSIOS DARBININKES

Prie Geresnių Suknelių Su vėlausiai pasididėjimais
YE. 2-6382 (171-177)

Cleaning Women. To work 6 P. M.—12 P. M. Cleaning offices in large bldgs. Up to age 45. Apply 9 A. M. all wk. Please do not telephone. NATIONAL CLEANING CONTRACTORS, 9 W. 29th St., N. Y. C. (175-181)

Namų darbininkė. Valymas, parastas virimas. Gualis nuosavame kambaryje. 3 šeimoje. Maži namai. Nuolatinis darbas.

RA. 8-3569.

(175-178)

HELP WANTED-MALE

GARDENER and handy man.

Year round job.

GI. 7-5800. Mr. Liebermann

Call after Tuesday

(174-176)

MACHINIST A-1

at least 5 years experience

COLUMBIA UNIVERSITY

CYCLOTRON LAB

Call — Mr. Flora

Irrington 9-2900

(174-179)

DAILYDES. Įdėjimas plieninių virtuvų šėpų, prie Formica Counters ir tt. Nuolatinis darbas.

BERG & BROWN, INC.

1372 Lexington Ave., N. Y. C.

EN. 9-3678

(175-180)

Abelinas darbas šapoje. 5 dienų savaitė. Biskj viršlaikio. Unija. Pašalpos. Nuolatinis darbas, Skambinkite: ST. 4-7880. Klauskite Benio, (173-179)

MACHINIST

Lathe Operator

Steady work. Overtime. Bush Term. Area. Salary open. HY. 9-8400.

(172-178)

Sriubinis mašinos. Prie sutvarkymo vyras. 3:30—12 P. M. \$1.37 į valandą ir kiti geri pašalpiniai priedai.

EAGLE PENCIL CO.

710 E. 14th St., N. Y. C.

REAL ESTATE

Port. Wash. Mod. split level, selet neighborhood, walk to schls. 35min. Penn. Sta. 3 lge. bedrms, 2 baths, 27x15 liv. rm. with fireplace, din. rm. lge. kit. fin. bsmt with bar, sept Indry rm; plaster walls, patio; gar. 1956 appl. w/w carpet, strms, many extras. Fenced cor. plot. Sewers. Cath. church vic. Ask \$29,500. PO. 7-0915. (173-179)

Baldwin, 40x100; 2 story California bungalow, 22x14 living rm. with fireplace, full dining room—breakfast nook; 5 bedrms, 2 car garage, oil heat. \$14,900. Principals only. Baldwin 3-6578, Vicinity St. Christopher Church. Full kitchen. (173-179)

Massapequa Park. \$16,500. 8 rmai, split. 23 vonios, ištaisytas skiepas. Tuoj užimama. Arti bažnyčių, divonai nuo sienos iki sienos. Priedų. Aukštas G. I. mirtigėjus.

Lincoln 1-6681.

(175-181)

Ceilono policija šovė į streikierius, nušovė 1

Colombo. — Ceilono policija Lunuwilios mieste šovė į streikuojančius tekstilės darbininkus, nušovė vieną ir sužeidė devynis. Prieš šaudymą policija paleido į streikierius ašarines dujas, bandydama juos išvaikyti.

Maskva.—Čia bus iš naujo išleista amerikiečio rašytojo John Reed knyga "Dešimt dienų, kurios sukrėtė pasaulį." Sakoma, kad Stalino laikais knygos naujų laidų nebuvo, nes jo rolė toje knygoje neminama. John Reed, kaip žinia, mirė Tarybų Sąjungoje ir palaidotas Kremliaus sienoje.